

reikningi hans í fyrirskipuðu formi. Svo ber og að senda hingað skýrslu um hverja þá breytingu, er verða kann á lögum sjóðsins. **115**
23. sept.

Þetta er yður, herra sýslumaður, til vitundar gefið til birtingar fyrir stjórnarnefnd sparisjóðsins.

Bréf stjórnarráðsins til bæjarstjórna, prófasta og sóknarpresta um manntal 1910. 116

7. okt.

Ráðherrann hefir samkvæmt konungsráðsúrskurði 3. sept. 1898 ákveðið, að manntal skuli fara fram um allt Ísland hinn 1. desembermánaðar næstkomandi, verður manntalið tekið eftir kaupstöðum og sóknum. og ber hverri bæjarstjórn að gangast fyrir því í kaupstaðnum, og hverjum prest í sókn sinni, eða sóknum sínum, að manntalið verði tekið, og nákvæmar skýrslur samdar eftir þeim fyrirmyndum, sem sendar eru út. Á skýrslurnar skal setja hvern þann mann, sem nefndan dag eða aðfaranótt hans hefir verið á hverju heimili í hverri sókn á öllu landinu. Hreppstjórar, hreppsnefndarmenn og aðrir sóknarbændur, sem presturinn kveður til þess, eru skyldir til að taka manntalið, og semja skýrslur þessar svo nákvæmlega, sem frekast er audið fyrir hverja kirkjusókn eftir nákvæmri leiðbeiningu prestsins. Síðan ber prestinum að semja skrár eftir manntalsskýrslunum samandregnar eftir þeim reglum, sem prentaðar eru á 2. og 3. síðu, á eyðublöðum þeim, sem ætluð eru undir sóknarskrár þessar, og að því búnu senda prófasti bæði sóknarskrárnar, teljaraskrárnar og manntalsskýrslurnar, en próföstum ber síðan að senda allar skýrslurnar til stjórnarráðsins, ásamt þeim skráum og skýrslum, sem gerðar verða fyrir þeirra eigin sóknir.

Í kaupstöðunum ber bæjarstjórnunum að sjá um að manntalið fari fram hinn tiltekna dag, þeim ber að útvega nógu marga teljara, skifta bænum í hverfi milli þeirra, sjá um að enginn maður og ekkert heimili falli burt úr manntalinu, og að enginn maður eða heimili verði tvítalið. Jafnframt er þeim skylt, þegar allar skýrslurnar eru útfyltar, að bera sig saman við hlutaðeigandi sóknarpresta, til þess að komast fyrir um það, að ekkert hús eða heimili, sem kann að standa á takmörkum kaupstaðarins, sem bæjarstjórnin lætur telja í, og sóknarinnar, sem presturinn lætur telja í (en sem liggur utan við kaupstaðinn) hafi fallið burtu, eða hafi talist tvisvar, og hann geti tekið aðaltölurnar inn í manntalið úr sókninni. Þegar samanburðurinn við sóknarprestana er búinn, senda bæjarstjórnirnar hver fyrir sig allar hinar útfyltu skýrslur beina leið til stjórnarráðsins.

Skyldi svo takast til einhversstaðar, að ómögulegt reyndist að telja fólkið á einhverjum heimilum hinn 1. dag desembermánaðar, þá ber að sjálfsögðu að taka manntalið eins fljótt og audið er þar á eftir, en miða skýrslurnar við það, er var 1. desember, eða aðfaranótt þess dags, til þess að skýrslurnar í heild sinni sýni, hve margir menn í rauu og veru hafi verið á Íslandi 1. desember 1910.

Stjórnarráðið sendir yður hér með:

- 116** a. . . . . eintök af bæjar- eða hússkýrslum handa teljurunum til þess að rita á
7. okt. þær manntalið á hverjum bæ, hverju húsi eða skipi o. s. frv.
- b. . . . . eintök af teljaraskrá, sem eru kallaðar fylgiskjal I, til að telja upp
á þeim alla bæi eða hús, sem þeir hafa talið á, o. s. frv.
- c. . . . . eintök af »Fyrirmyndum« handa þeim, sem verða skipaðir teljarar, og
sem sýna hvernig bæjar- eða hússkýrslurnar eru fyltar út.
- d. . . . . eintök af sóknarskýrslum, sem kallaðar eru fylgiskjal II, til þess að
rita á þær allar teljaraskrárnar í sókninni, o. s. frv.

Fyrir 15. desember eiga prestarnir að hafa sent prófastinum skrár sínar ásamt hinum itarlegri skýrslum, er þeir hafa fengið frá aðstoðarmönnum sínum, og þareftir ber prófastinum að senda öll skjölin til stjórnarráðsins með þeim at-
hugasendum, er hann kann að finna tilefni til, svo fljótt, sem mögulegt er.

117 **Bréf stjórnarráðsins til sýslumanna um heimsending danskra skipbrotsmanna.**

27. okt. Stjórn utanríkismálanna hefir í bréfi, dags. 16. f. m., kvartað yfir því, að í seinni tíð hafi það þrífaldlega komið fyrir, að krafist hafi verið endurgjalds úr ríkissjóði á kostnaði við heimsendingu skipshafna á dönskum skipum, er strandað hafa hér við land, án þess skjöl þau, er flutninginn hafa snert, hafi borið með sér, að hlutadeigandi lögreglustjóri hafi séð um flutninginn, og stundum hafi það jafnvel komið ljóst fram, að lögreglustjóri hafi ekki stjórnað flutningnum eða haft nokkur afskipti af honum.

Útaf þessu skal stjórnarráðið leiða athygli yðar, herra sýslumaður, að bréfi landshöfðingja um heimsending útlendra skipbrotsmanna 20. desbr. 1895 (Stj.tið. B. 1895 bls. 238—239). Er þar tekið fram í hvaða tilfellum ríkissjóði ber skylda til að endurborga kostnað við heimsendingu skipbrotsmanna, að lögreglustjórar eigi að annast heimsendingu þeirra og hvernig flutningnum eigi að haga; sérstaklega skal tekið fram, að gæta ber hæfilegrar sparsemi við heimsendinguna, að skipshöfnina ber að senda með dönskum skipum, ef auðið er, en ef því verður ekki við komið og skipshöfnin er send með öðrum skipum, þá ber lögreglustjóra tafarlaust að skýra stjórnarráðinu frá flutningnum og ástæðum fyrir því, að danskt skip varð ekki notað, hvað flutningurinn hafi kostað o. s. frv.

Þegar skipshöfninni er tekið far með dönsku skipi, ber lögreglustjóra bréflaga að tjá skipstjóranum á skipi því, er tekur skipshöfnina til flutnings, að samkvæmt 34. gr. dönsku sjólaganna og tilskipun 17. maí 1893 sé hann skyldur til að veita skipshöfninni viðtöku til flutnings, og að hann hafi ekki heimting á hærri borgun fyrir flutninginn en til er tekin í nefndri tilskipun.